

PERSONALIA

Odešel Prof. MUDr. Vladimír Kluska 29. 8. 1909 – 28. 9. 2001

Dne 28. 9. 2001, krátce po svých 92 narozeninách, zemřel přední český pediatr a infekcionista prof. MUDr. Vladimír Kluska.

Po maturitě v Tišnově studoval na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Již během studia byl demonstrátorem na I. interní klinice. Po vojenské presenční službě nastoupil a pracoval v nemocnici ve Zlíně. V roce 1939 odešel na I. dětskou kliniku v Brně, zprvu jako nehonoranový externista, později jako vědecká pomocná síla a od roku 1942 jako odborný dětský lékař.

Dne 1. 5. 1945 byl jmenován 1. asistentem na nově otevřené dětské klinice, v roce 1946 byl pověřen vedením dětské kliniky v Olomouci. Této funkce se vzdal po jednom semestru ve prospěch doc. Morese. V roce 1947 se habilitoval a jako docent pro pediatrii byl pověřen přednáškami na Pedagogické fakultě a Vysoké škole sociální. Trvale přednášel na Státní škole pro výcvik porodních asistentek a ošetřovatelek.

Byl členem výboru pediatrické společnosti, jednatelem Moravsko-slezské pediatrické společnosti a třikrát jako předseda sjezdového výboru organizoval pediatrické sjezdy s mezinárodní účastí v Brně. Sám se účastnil v roce 1947 sjezdu a studijního pobytu v New Yorku a v roce 1948 kurzu sociální pediatrie UNICEF v Paříži. Byl také zakládajícím členem výboru infekční sekce, členem redakční rady Československé pediatrie a předsedou atestační komise pro dětské lékaře na Moravě.

Když se neonatologie stala jedním z nejmladších úseků dětského lékařství byli v Brně průkopníky úzké spolupráce porodnicko – pediatrické prof. L. Havlásek a prof. O. Teyschl. Na jejich popud vybudoval profesor Kluska novorozenecké oddělení na Obilním trhu v Brně.

V roce 1951 na přání akademika Teyschla odešel do dětské nemocnice v Brně - Černých Polích, s úkolem vybudovat výukový ústav pro dětskou infekтологи. Pro nemocné děti byla uvolněna velká budova naproti dětské nemocnici, kde vzniklo 7 oddělení o 260 lůžkách. Přes opakované adaptace stará budova nevyhovovala, a proto usiloval profesor Kluska o postavení expektačního pavilonu určeného se svými izolačními boxy pro kombinované infekce, ambulantní provoz, septickou stanici s operačním sálem. Po téměř dvaceti letech se mu podařilo realizovat až třetí návrh, a ze septické stanice vybudoval jeho nástupce doc. Macků moderně vybavenou jednotku intenzivní péče. Z popudu profesora Klusky byly zřizovány rovněž poradny pro kontroly nejzávažnějších stavů po neuroinfekcích, pertusi, infekční mononukleóze, hepatitidě a dalších nemocech.

Vždy zdůrazňoval význam prevence. V době, kdy ještě nebyla dětská populace povinně očkována proti difterii, záškrtu a později poliomyelitidě, přednesl se svými spolupracovníky nesčetné množství přednášek v celém regionu pro odbornou i laickou veřejnost. Přetrvával u něj i zájem o sociální pediatrii, takže byl první, který u nás upozornil na syndrom týraného dítěte.

Infekční lékařství jako samostatný obor byl jednou z mladých klinických disciplin. Téměř nikde nebylo v té době odpovídající infekční oddělení, mimo pražskou Bulovku, kde byli dospělí i děti dohromady. Tak musel profesor Kluska vytvořit koncepci pediatrické infektologie, vychovat si spolupracovníky, jak lékaře, tak sestry, a ještě navíc zahájit výuku. Do roku 1956 získal 5 asistentů a na tehdy ještě oddělení probíhala výuka nejen studentů pediatrického, všeobecného, stomatologického směru, ale i studentů z Olomouce. Současně probíhaly i postgraduální stáže lékařů před atestacemi.

Byl také iniciátorem dnes již tradičních Pediatrických dnů dětské nemocnice, kde byly přednášeny významné diagnostické a terapeutické novinky z jednotlivých pracovišť a seznamována s nimi nejširší pediatrická obec. Jeho předvídatost aktuálních problémů, utříděnost vědeckých poznatků, jejich kritické hodnocení a klinické prověření způsobilo, že byl stále žádan o přednášky pro obvodní pediatriy. Byl brilantní řečník, který upoutal posluchače a svá odborná sdělení obohacoval i o aktuální umělecké poznámky. Nikdo z nás nezapomene na jeho velké vizity, kdy zcela logicky na otázky pediatrické, navazovalo extempore o výtvarném umění, aktuálních výstavách, literatuře, koncertech a hudbě. Učil nás i esteticky zpříjemňovat dětem pobyt v nemocnici. A byl to on, kdo získal první mateřskou a obecnou školu na oddělení v Brně. Říkával, že děti se nemohou bránit, je tedy povinností pediatra, aby se s láskou a soucitem o ně staral. Zdůrazňoval stále velikou úlohu zdravotní sestry a dětské zvlášť.

Při vši této pedagogické, výzkumné a osvětové práci probíhaly stále na klinice stavební úpravy, aby se nevyhovující budova přizpůsobila požadavkům epidemiologickým a izolačním infekčního provozu. A přitom pan profesor stačil přednášet na nesčetných seminářích, sjezdech a konferencích a napsat více než 130 prací sám nebo se spolupracovníky a dvě monografie. Přispíval svými postřehy i k řešení vědecko-výzkumných úkolů. Inspiroval nebo alespoň podporoval nejrozličnější fakultní, resortní nebo státní výzkumy, do kterých byli zapojeni jeho spolupracovníci. Některé z nich byly zařazovány při obhajobách do nejvyšších ohodnocení. Studium enzymů u infekčních nemocí (prof. Stejskal) a výzkum humorální imunity u infekčních nemocí v dětském věku (doc. Wiedermannová) byly prioritní. Profesor Kluska první u nás upozornil na Reyeův syndrom, v té době se na klinice často vyskytující a jeho problematiku.

Ovšem pan profesor byl nejen výtečný organizátor a spoluvůrce koncepce oboru infekčních chorob, ale hlavně vynikající pediatr a vysokoškolský učitel. Měl dar učit, přednášet a vychovávat. Z jeho žáků se postupem doby stali primáři,

ředitelé nemocnice a ze školských pracovníků byli čtyři jeho nástupci na Klinice dětských infekčních nemocí a jeden se stal přednostou 2. dětské interní kliniky a ředitelem Výzkumného ústavu zdraví dítěte v Brně.

Když byla 27. 8. 1968 ustanovena Klinika dětských infekčních nemocí a profesor Kluska jmenován přednostou, bylo to jen formální uznání práce, kterou celá léta dělal.

A tak všichni jeho žáci, kterým tak hojně rozdával své nesmírné znalosti, zkušenosti odborné a životní i své kulturní bohatství, budou na něho vděčně vzpomínat.

Doc. MUDr. D. Bartošová, CSc.

